

INSTITUT ZA BIOLOGIJU

1. U dugotrajnim diskusijama održanim 1959. godine o potrebi osnivanja znanstvenih instituta unutar Sveučilišta došla su do izražaja dva mišljenja: jedno da se osnuju naučni instituti Sveučilišta i drugo da fakulteti ostanu nosioci znanstvenog rada. Sveučilišni Savjet je u svojoj sjednici 9. II 1960. potvrdio odluku Sveučilišnog vijeća o osnivanju Instituta za biologiju Sveučilišta u Zagrebu, opredijelivši se na taj način za prvo mišljenje. Član 2 te odluke glasi: »Institut se formira spajanjem Zoološkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta i Ornitološkog odjela Zoološkog muzeja u Zagrebu. U sastav Instituta mogu naknadno ući i druge ustanove čija je naučna djelatnost srodna naučnoj djelatnosti Instituta.« Iz toga se vidi da se u početku nisu primali znanstveni radnici već fakultetske i druge ustanove. Tako je i Zavod za fiziku Veterinarskog fakulteta ušao u Institut s namjerom da bude osnova za razvijanje biofizike. U Institutu se u tom početnom periodu radilo na ekologiji, biokemiji parazita i ornitologiji, a počelo se usmjeravati rad i na biofiziku suradnjom biologa i fizičara.

Institut je imao društveno upravljanje: Savjet od 7 članova i Upravu. Potkraj 1962. g. je Sveučilišni savjet donio odluku da se imenuje novi v. d. direktora te se na početku 1963. g. prišlo izboru i novog Savjeta Instituta. Suglasno s pravicima u Rektoratu Sveučilišta novi Savjet stao je na stanovište, da se novi vanjski suradnici biraju pojedinačno. Oni dobivaju dekret o svom izboru. Na taj se način Institut po broju suradnika povećao a fakultetske ustanove ostale su i dalje sastavni dio pojedinih fakulteta. Odlukom o osnivanju ušao je u Institut i Ornitološki odjel Zoološkog muzeja čiji članovi nisu bili, a nisu ni sada, namještenici ni jednog fakulteta. Osim toga je Institut u prvoj etapi svog razvoja (1960–63) namjestio još nekoliko stalnih suradnika.

Zbog toga je u daljnjem razvoju Institut imao dvije vrste suradnika: stalne suradnike i vanjske suradnike koji su i dalje ostali profesori, docenti ili asistenti pojedinih fakulteta.

U kasnijem se periodu cilj Instituta može formulirati ovako: 1) Koordinirati naučni rad biologa na pojedinim fakultetima; 2) Koordinirano politikom putem dotacija i zajmova omogućiti nabavu neophodnih aparata radi usmjeravanja biologije na puteve modernog istraživanja; i 3) Razraditi planove i programe izgradnje Instituta u toku nekoliko godina.

2. Administracija Instituta i jedan dio stalnih suradnika radi u prostorijama Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta, a današnji Ornitološki odjel Instituta u prostorijama zgrade na Ilirskom trgu broj 9. Iz toga izlazi da Institut i danas ima svoje prostorije za koje plaća stanarinu i režije po normalnim ekonomskim cijenama.

Osoblje Instituta danas:

a) stalni suradnici s fakultetskom spremom 10, administracija 4, laboranti i pom. laboranti 4, VKV i kvalificirani radnici 2, pomoćno osoblje 3 – ukupno 23;

b) vanjski suradnici odnosno radnici s nepotpunim radnim vremenom (svi s fakultetskom spremom); Medicinski fakultet 19, Prirodoslovno-matematički fakultet 15, Veterinarski fakultet 13, Poljoprivredno-šumarski fakultet 1, Farmaceutski fakultet 3, i neki članovi drugih Instituta koji su znanstvenim radom napose povezani s naučnim grupama Instituta za biologiju Sveučilišta, i to: Institut za medicinska istraživanja 5, Institut »Ruđer Bošković« 4, Laboratorij za eksperimentalnu medicinu bolnice »Dr M. Stojanović« 2 – ukupno 62;

c) radnici s potpunim radnim vremenom na određeno vrijeme 7;

d) radnici s nepotpunim radnim vremenom na određeno vrijeme 25.

Prema tome, broj članova Instituta koji biraju i mogu biti birani iznosi na kraju 1968. godine 117.

Da bi se znanstveni rad mogao normalno odvijati, Savjet je u ožujku 1966. godine podijelio naučne grupe na pojedine odjele. Pri tom se nije vodilo računa o organizaciji fakultetskih ustanova već je podjela učinjena po tematici znanstvenog rada i po afinitetima pojedinih radnih grupa. To su:

Opće biološki odjeli: 1. za molekularnu i celularnu biologiju; 2. za histologiju; 3. za razvojnu biologiju; 4. za genetiku; 5. za biofiziku; 6. za elektronsku mikroskopiju;

Fiziološki odjeli: 7. za istraživanja metaboličkih interakcija; 8. za endokrinologiju; 9. za transplantacijsku biologiju; 10. za animalnu radiobiologiju; 11. za biokemijska istraživanja preživaca; 12. za metabolizam minerala; 13. za hipotermiju; 14. za eksperimentalnu parazitologiju.

Sistematski i ekološki odjeli: 15. za eksperimentalnu taksonomiju; 16. za ekologiju – u sastavu tog Odjela – Hidrobiologija Instituta za biologiju; 17. za ornitologiju.

3. Iz naslova pojedinih odjela vidi se u glavnim crtama i problematika Instituta. Današnja biologija obuhvaća vrlo široko područje rada; s jedne strane ulazi u primijenjene grane a s druge strane se isprepliće s kemijom i fizikom. Zato i postoji velik raspon tematike u radu Instituta. Pojedini odjeli su grupirani u veće jedinice koje obuhvaćaju: a) nivo stanice, b) koordinaciju višestaničnih organizama i c) odnos organizama međusobno i s okolinom.

Politika Instituta ide osobito za tim da stvori mogućnosti rada na celularnom i molekularnom nivou, imajući u vidu najnovija otkrića biologije, koja s tzv. »centralnom dogmom« (DNK) predstavljaju put do kauzalnih tumačenja pojava, bez obzira o kojem se nivou istraživanja radi.

Iako je Institut izradio idejni projekt i investicioni program za izgradnju novog Instituta, nije dosada dobiven potrebni novac, tako da usprkos dugoročnom planu na tom polju nije ništa učinjeno.